

รูปแบบการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา
ของผู้บริหารหลักสูตร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
Management Style of Bachelor of Arts Program in
Buddhist Studies of the Course Administrator
in Mahamakut University

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา ของผู้บริหารหลักสูตรฯ 2. เพื่อเสนอรูปแบบการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา ของผู้บริหารหลักสูตรฯ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษา ผู้ใช้บัณฑิต อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร และผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำนวน 80 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ ระหว่าง .457-.840 ค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีของเพียร์ การวิเคราะห์การถดถอยของพหุคูณ และวิเคราะห์เชิงพรรณนา ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัญหา และปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา ของผู้บริหารหลักสูตรฯ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้าน โดยด้านที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รองลงมาคือด้านสื่อ และนวัตกรรมการเรียนรู้ ด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือด้านหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตร

2. ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของระหว่างสภาพปัญหา และปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา ของผู้บริหารหลักสูตรฯ ที่มีความสัมพันธ์ทางด้านหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตร ทางด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทางด้านสื่อ และนวัตกรรมการเรียนรู้ ทางด้านการวัดผล และประเมินผล พบว่า

ARTICLE INFO:

Author:

1. สิริพร ครองชีพ

Siriporn Krongcheep

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Mahamakut Buddhist University

Email: mui.siriporn.was@gmail.com.

Corresponding Author:

2. พระครูสังฆรักษ์ สุริยะ ปภสโร (สพานทอง)

Phrakhru Sangkharak Suriya Pabhassaro

(Sapanthong)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Mahamakut Buddhist University

3. พระครูใบฎีกา ณัฐกิต มหิสโร

(อนุรักษตระกูล)

Phrakrubaidika Natthakit Mahissaro

(Anuruktragoon)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Mahamakut Buddhist University

4.สุณี เวชประสิทธิ์

Sunee Wetprasit

คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์,

มหาวิทยาลัยนวมินทราช

Kuakarun Faculty of Nursing,

Navamindradhiraj University

5. จิตศรัณย์พร ปัญจวัฒน์คุณ

Jitsarinpron Panjawanakun

คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์,

มหาวิทยาลัยนวมินทราช

Kuakarun Faculty of Nursing,

Navamindradhiraj University

คำสำคัญ : รูปแบบการบริหาร,
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา,
ผู้บริหารหลักสูตร

มีความสัมพันธ์กันทางบวก ($r = .452, 634, 616, 588 \text{ sig} < .01$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการศึกษาสภาพปัญหา และปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา ของผู้บริหารหลักสูตรฯ พบว่า มีตัวแปรผลการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา ของผู้บริหารหลักสูตร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 4 ด้าน

Keywords : Management style, Bachelor of Arts program in Buddhist Studies, Course Administrator

Article history :

Received : 18/09/67

Revised : 05/11/67

Accepted : 18/11/67

ที่ร่วมกันทำนายปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-value} = .000$) ซึ่งตัวแปรทั้ง 3 สามารถอธิบายการผันแปรของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา ได้ร้อยละ 79.2 ($R^2 = .792$) สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบได้ดังต่อไปนี้ $Y = .952 + .271X_1 + .246X_2 + .230X_3$

4. รูปแบบการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา ของผู้บริหารหลักสูตรฯ ประกอบด้วย (1) ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ การบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต มีองค์ประกอบ 6 ประการ คือ 1) การกำกับมาตรฐาน 2) บัณฑิต 3) นักศึกษา 4) อาจารย์ 5) หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน 6) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ (2) กระบวนการ ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้ 4) การพัฒนาการวัดผลและประเมินผล 5) การพัฒนากิจกรรมการส่งเสริมการทำวิจัยแก่นักศึกษา (3) ผลผลิต ได้แก่ คุณภาพบัณฑิตด้านการประกันคุณภาพการศึกษา 5 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ 5) ด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ

Abstract

This research aimed (1) to study the problems and factors affecting the administration of the Bachelor of Arts Program in Buddhist Studies of the administrators of the program (2) to propose a model for the administration of the Bachelor of Arts Program in Buddhist Studies of the administrators of the program. The sample groups used in this research were students, graduates, lecturers in charge of the program and lecturers of the program, and administrators of Mahamakut Buddhist University, Salaya, Nakhon Pathom Province, totaling 80 persons. The research instruments were interview forms and a 30-item questionnaire with a discrimination power (r) of 0.457-0.840. The reliability using the alpha coefficient was 0.97. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson Product Moment Correlation (r), Multiple Regression Analysis (MR), and Descriptive Analysis. The research results found that:

1. The problems and factors affecting the administration of the Bachelor of Arts in Buddhist Studies program by the administrators of the program were at a high level overall and in each aspect. The aspect with the highest opinions was the organization of learning activities, followed by media and learning innovations. The aspects with the lowest opinions were the curriculum and curriculum development.

2. The results of the test of the relationship between the problems and factors affecting the administration of the Bachelor of Arts in Buddhist Studies program of the administrators of the program at Mahamakut Buddhist University, which were related to the curriculum and curriculum development, learning activity organization, media and learning innovations, and measurement and evaluation, found that there was a positive relationship ($r = 0.452, 634, 616, 588$ sig < 0.01) with statistical significance at the 0.01 level.

3. The results of the study of the problems and factors affecting the administration of the Bachelor of Arts in Buddhist Studies program by the administrators of the program found that there were variables of the administration of the Bachelor of Arts program Buddhist Studies major of the curriculum administrators of Mahamakut Buddhist University in 4 areas jointly predicted the factors affecting the administration of the Bachelor of Arts Program in Buddhist Studies with statistical significance ($P\text{-value} = 0.000$). The 3 variables can explain the variation of the factors affecting the administration of the Bachelor of Arts Program in Buddhist Studies at Mahamakut Buddhist University by 79.2 percent ($R^2 = 0.792$). The prediction equation can be written in the form of raw scores as follows: $Y = 0.952 + 0.271X_1 + 0.246X_2 + 0.230X_3$

4. The management model of the Bachelor of Arts Program in Buddhist Studies of the program administrators consists of (1) Input factors: The management of the Bachelor of Arts program has 6 components: 1) Standards supervision 2) Graduates 3) Students 4) Teachers 5) Curriculum, teaching and learning, and student assessment 6) Learning support (2) Process (Input) includes: 1) Curriculum development 2) Promotion of learning activities 3) Development of learning media and innovations 4) Development of measurement and evaluation 5) Development of research promotion activities for students (3) Output includes the quality of graduates in terms of educational quality assurance in 5 areas: 1) Morality and ethics 2) Knowledge 3) Intellectual skills 4) Interpersonal skills and responsibility 5) Skills in numerical analysis, communication, and information technology.

บทนำ

มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูงที่มีพันธกิจหลักคือ งานสอน เพื่อถ่ายทอดความรู้ งานวิจัย งานบริการวิชาการแก่สังคม และงานถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิดความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม รวมทั้งเข้าใจตนเองและปรับตัวเข้า

กับผู้อื่น อยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า เป็นการต่อยอดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543, หน้า 115-123) การจัดหลักสูตรในระดับอุดมศึกษา ต้องจัดให้มีความสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อที่จะสร้างกำลังคนไปประกอบการทำงานอาชีพหรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น มหาวิทยาลัยจึงไม่ใช่แค่ผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ ทักษะทางวิชาชีพเท่านั้น แต่ต้องเป็นบัณฑิตที่มีคุณธรรม จริยธรรม ตามวิชาชีพ และทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข (ไพฑูริย์ สินลารัตน์, 2549, หน้า 1) การอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยมีบทบาท และความสำคัญต่อการพัฒนาสังคม “สอนความเป็นมนุษย์” ให้มีสติปัญญาและรอบรู้เพียงพอที่จะนำไปหาไปวิเคราะห์และหาแนวทางในการแก้ปัญหาที่ตนต้องเผชิญตลอดชีวิต มหาวิทยาลัยสร้างองค์ความรู้ ใหม่จากการวิจัยและให้บริการสังคมทั้งในและระหว่างประเทศให้แก่หน่วยงาน องค์กร และสถาบันทั้งภาครัฐและภาคเอกชนอย่างกว้างขวาง นอกจากนี้มหาวิทยาลัยยังมีบทบาทสำคัญในการธำรงรักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ อีกทั้งยังมีบทบาทในการ นำเสนอการประชุมสัมมนาเพื่อการอภิปรายหรือถกแถลงปัญหาวาระต่าง ๆ ของประเทศชาติหลากหลายสาขา การจัดการศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาในยุคแห่งการปฏิรูปการศึกษาโดยเฉพาะ อย่างยิ่งการบริหารงานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา การพัฒนาผู้เรียน และการประกันคุณภาพการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาใช้กลไกการประกันคุณภาพการศึกษาในการบริหารงานวิชาการ และวิจัยทั้งด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษา การวัดผลและประเมินผล สื่อและแหล่งเรียนรู้สมัยใหม่ รวมถึงการวิจัย และพัฒนานวัตกรรมสมัยใหม่ ทั้งนี้กล่าวได้ว่าผู้บริหาร สถาบันนั้นมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของสถาบันอุดมศึกษา และความสำเร็จของบัณฑิตทุกระดับเป็นอย่างสูง (พงษ์ศักดิ์ ผกามาศ, 2559, หน้า 52)

การพัฒนาหลักสูตรและการสอนได้สะท้อนภารกิจของการจัดการศึกษาตามวิสัยทัศน์ หลักสูตรจะเป็นข้อมูลให้คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร ตัดสินใจ การวางแผนการพัฒนา หลักสูตรได้ถูกต้องชัดเจน สอดคล้องกับความคาดหวังของสังคม สภาพปัจจุบันซึ่งโลกได้มีการ พัฒนาเปลี่ยนแปลงเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วทุกด้านทั้งในด้าน วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทำให้หลักสูตรจำเป็นต้องปรับเปลี่ยน บทบาทให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการแข่งขันในประชาคมโลกมากยิ่งขึ้น ความ เจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่าง ๆ ของโลกยุคโลกาภิวัตน์ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และเศรษฐกิจของทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทยด้วย จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงหลักสูตร การศึกษาของชาติซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศเพื่อสร้าง คนไทยให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ ในเวทีโลก (เพลินพิศ ธรรมรัตน์, 2559, หน้า 1) ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษามุ่งเน้นในการผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางวิชาชีพมากขึ้นตามแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญที่ทำการสอนอยู่ในแต่ละสถาบัน แต่ในขณะเดียวกันนักการศึกษาหลายท่านก็พยายามเน้นให้เห็นความสำคัญของวิชาชีพศึกษาทั่วไปการจัดการศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรีมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บัณฑิตมีความสมบูรณ์ทั้งในแง่ความเป็นคน (Manhood) และกำลังคน (Manpower) จุดมุ่งหมายของวิทยาการศึกษาทั่วไปสรุปได้ 3 ประการ คือ 1) เพื่อให้ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับทุกคนคือ ให้การศึกษาทั่วไปเป็นความรู้พื้นฐานสำหรับการเป็นพลเมืองดี 2) เพื่อเพิ่มพูนความเจริญงอกงามทางสติปัญญา ให้ผู้เรียนได้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาชีวิตและช่วยทำให้สังคมให้เจริญรุ่งเรือง สามารถนำความรู้ไปใช้ เพื่อประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและส่วนรวม 3) เพื่อช่วยพัฒนาบุคลิกภาพและอุปนิสัยมุ่งที่จะช่วยให้คนที่สมบูรณ์ขึ้น มีบุคลิกภาพทัศนคติ และอุดมคติเหมาะสมกับการเป็นปัญญาชน

(ประทีป เมธาคณวุฒิ, 2545, หน้า 2-5) ในขณะที่กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education, TQF: HEd) มุ่งเน้นแนวทางที่ครอบคลุมการ พัฒนา นิสิตนักศึกษาตามที่กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ (Domains of Learning) ประกอบด้วยคุณวุฒิ 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (2) ด้านความรู้ (3) ด้านทักษะทางปัญญา (4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบและ (5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการพัฒนานิสิต

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา ของผู้บริหารหลักสูตร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย” รูปแบบการบริหาร หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต เป็นเรื่องสำคัญในสถานการณ์ปัจจุบัน ที่ใช้เป็นแนวทางในการเรียนการสอนใน ระดับอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่องอย่างมีประสิทธิภาพ รูปแบบการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตต้องคำนึงถึง ความต้องการของสังคม ความต้องการของผู้เรียนจึงจำต้องมีการวิจัยเชิงสำรวจถึงความเห็นต่อหลักสูตรใน ระดับอุดมศึกษา เพื่อให้ทราบถึงปัญหาแล้วนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษาเป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร รูปแบบ และวิธีการจัดการศึกษา ในระดับอุดมศึกษาที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา พุทธศาสนศึกษา ของผู้บริหารหลักสูตร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2. เพื่อเสนอรูปแบบการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา ของผู้บริหาร หลักสูตร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ด้านเนื้อหา ได้แก่ การบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา ของผู้บริหารหลักสูตร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 4 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านหลักสูตร และการ พัฒนาหลักสูตร 2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3. ด้านสื่อ และนวัตกรรมการเรียนรู้ 4. ด้านการวัดผล และ ประเมินผลทางการศึกษา

2. ด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ผู้ใช้บัณฑิต อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ประจำหลักสูตร และผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศาลายา จังหวัดนครปฐม จำนวน 100 รูป/คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ผู้ใช้บัณฑิต อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ประจำหลักสูตร และผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศาลายา จังหวัดนครปฐม จำนวน 80 รูป/คน โดยกำหนดตามกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครชี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) อ้างใน (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 43) ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการใช้ ตารางเลขสุ่ม

3. ด้านสถานที่ ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศาลายา จังหวัดนครปฐม

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

4.1 แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหา และปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา ของผู้บริหารหลักสูตร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 4 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตร 2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3. ด้านสื่อ และนวัตกรรมการเรียนรู้ 4. ด้านการวัดผล และประเมินผล

4.2 แบบการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่มีการวางแผน จัดเตรียมชุดคำถาม และวิธีการ สัมภาษณ์อย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนล่วงหน้า มีการดำเนินงานแบบ เป็นทางการภายใต้กฎเกณฑ์หรือมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา ของผู้บริหารหลักสูตร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ภาพรวม

5. การสร้าง และการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1) แบบสอบถาม

1.1 หลังจากผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการศึกษาสภาพปัญหา และปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา ของผู้บริหารหลักสูตร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

1.2 นำผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นมาสร้างแบบสอบถาม โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน โดยพิจารณาเนื้อหาให้ครอบคลุมกับความมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย และสมมติฐานของการวิจัย

1.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดที่กำหนด นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความถูกต้อง และครอบคลุมเนื้อหาของการศึกษา เพื่อหาค่าความสอดคล้อง (IOC) และเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญแนะนำเพิ่มเติม

1.4 ผู้ศึกษาวิจัยนำแบบสอบถามตามที่ได้ปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง และความเที่ยงตรงของเครื่องมือ ครอบคลุมเนื้อหาในเรื่องที่จะวัดจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1.4.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา

1.4.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษา

1.4.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ

1.5 ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำและตรวจสอบความถูกต้อง

2) การหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 นำแบบสอบถามที่สร้างเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (IOC) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่วัดตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

จากนั้นพิจารณาคัดเลือกคำถามที่ค่า IOC ตั้งแต่ .50-1.00 จากผู้เชี่ยวชาญที่ให้คะแนนจำนวน 30 ข้อ แล้วจึงนำเสนอท่านอีกครั้ง

2.2 นำแบบสอบถามไปทดสอบใช้ (Try-out) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

2.3 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (item discrimination) ของแบบสอบถาม ในการวิจัยในครั้งนี้ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ .457-.840

2.4 หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ในการวิจัยในครั้งนี้ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .971

3) จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4) แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้น เพื่อความเที่ยงตรงของคำสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเนื้อหา

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มเป้าหมาย โดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพปัญหาและปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา ของผู้บริหารหลักสูตร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 4 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตร 2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3. ด้านสื่อ และนวัตกรรมการเรียนรู้ 4. ด้านการวัดผล และประเมินผล รวมทั้งสิ้น 30 ข้อ ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำเสนอข้อมูล ในรูปแบบตารางควบคู่การบรรยายผลการศึกษา โดยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบของแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต อ้างอิงจาก บุญชม ศรีสะอาด (2554, หน้า 82-83) มีดังนี้ 5 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด, 4 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก, 3 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง 2 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย, 1 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด การแปลความหมาย ดังนี้ 4.51-5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 3.51-4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 2.51-3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง 1.51-2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย 1.00-1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานเพื่อศึกษาสภาพปัญหา และปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา ของผู้บริหารหลักสูตร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารหลักสูตร 4 ด้าน โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation(r)) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 และการวิเคราะห์การถดถอยของพหุคูณ Multiple Regression Analysis : MR ในการใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ซึ่งได้กำหนดเกณฑ์ระดับความสัมพันธ์ไว้ดังนี้

ค่า r เป็น (-) หมายถึง มีความสัมพันธ์ทางลบหรือทางตรงกันข้าม

ค่า r เป็น (+) หมายถึง มีสัมพันธ์ทางบวกหรือทางเดียวกัน

ค่า r เป็น +/- 0.00 ถึง 0.31 ถือว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับน้อย

ค่า r เป็น +/- 0.32 ถึง 0.66 ถือว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง

ค่า r เป็น ± 0.67 ถึง 1.00 ถือว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 4 เสนอ “รูปแบบการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา ของผู้บริหารหลักสูตร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย”

ตอนที่ 5 การประเมิน “รูปแบบการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา ของผู้บริหารหลักสูตร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย” ประเมินในด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ และด้านความถูกต้อง จำนวน 20 ข้อ โดยใช้แบบประเมินวิเคราะห์ข้อมูล โดยการคำนวณ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต อ้างอิงจาก บุญชม ศรีสะอาด (2554, หน้า 82-83)

ผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาและปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา ของผู้บริหารหลักสูตร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) และรายด้าน โดยด้านที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.14$) รองลงมาคือด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.91$) ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือด้านหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 3.79$)

2. ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของระหว่างสภาพปัญหา และปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา ของผู้บริหารหลักสูตร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่มีความสัมพันธ์ทางด้านหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตร ทางด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทางด้านสื่อ และนวัตกรรมการเรียนรู้ ทางด้านการวัดผล และประเมินผล พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวก ($r = .452, 634, 616, 588 \text{ sig} < .01$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการวิเคราะห์การถดถอยของพหุคูณ Multiple Regression Analysis : MR มีดังนี้
ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ความแปรปรวน

	Unstandardized Coefficients	Standardized Coefficients	t	P-value
	B	Std. Error		
(Constant)	.952	.176	5.413	.000
1. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	.271	.032	8.489	.000
2. ด้านสื่อ ฯ	.246	.031	8.044	.000
3. ด้านการวัดผล ประเมินผล	.230	.032	7.181	.000

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหา และปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา ของผู้บริหารหลักสูตร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พบว่า มีตัวแปรผลการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา ของผู้บริหารหลักสูตร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 4 ด้าน ที่ร่วมกันทำนายปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-value} = .000$) ซึ่งตัวแปรทั้ง 3 สามารถอธิบายการผันแปรของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้ร้อยละ 79.2 ($R^2 = .792$) สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปแบบถดถอยได้ดังต่อไปนี้

$$Y = .952 + .271X_1 + .246X_2 + .230X_3$$

4. รูปแบบการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา ของผู้บริหารหลักสูตร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ประกอบด้วย (1) ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ การบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต มีองค์ประกอบ 6 ประการ คือ องค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน องค์ประกอบที่ 2 บัณฑิต องค์ประกอบที่ 3 นักศึกษา องค์ประกอบที่ 4 อาจารย์องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน องค์ประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ (2) กระบวนการ (Input) ได้แก่ 2.1 การพัฒนาหลักสูตร 2.2 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2.3 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้ 2.4 การพัฒนาการวัดผลและประเมินผล 2.5 การพัฒนากิจกรรมการส่งเสริมการทำวิจัยแก่นักศึกษา (3) ผลผลิต (Output) ได้แก่ คุณภาพบัณฑิตด้านการประกันคุณภาพการศึกษา 5 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ

5. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา ของผู้บริหารหลักสูตร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้าน โดยด้านที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือด้านความเป็นไปได้ รองลงมาคือด้านความถูกต้อง และด้านการนำไปใช้ประโยชน์ ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือด้านความเหมาะสม

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา ของผู้บริหารหลักสูตร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพปัญหา และปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา ของผู้บริหารหลักสูตร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้าน โดยด้านที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รองลงมาคือด้านสื่อ และนวัตกรรมการเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือด้านหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตร ทั้งนี้เนื่องมาจาก อาจารย์ประจำหลักสูตรมีความรู้ มีความเชี่ยวชาญในรายวิชา สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และอาจารย์ผู้รับผิดชอบในรายวิชา ก่อนสอนมีการแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และการกำหนดชิ้นงานอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดของ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2553, หน้า 4-5) อธิบายเกี่ยวกับองค์ประกอบของ “Instruction” ในรูปศัพท์ภาษาไทยคือ “การจัดการเรียนรู้” ใ้ว่ามีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ 1. ผู้เรียน ธรรมชาติของผู้เรียนเกี่ยวกับความสามารถทางสมอง ความถนัด ความสนใจพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์และจิตใจ ความต้องการพื้นฐานเป็นสิ่งที่ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงเป็นอันดับแรก 2. บรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ผู้สอนมีส่วนสำคัญที่จะกำหนดหรือสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนและเกิดการเรียนรู้ เช่น ความเป็นประชาธิปไตยในชั้นเรียนความเคร่งเครียด บรรยากาศผ่อนคลาย เป็นต้น 3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียนปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงเงื่อนไขหรือสถานการณ์ว่าผู้เรียนจะประสบความสำเร็จในการเรียนรู้มากหรือน้อยเพียงใด ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องหา

กลวิธีที่จะตอบสนองความต้องการพื้นฐานของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนและผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์อันดีต่อกัน ซึ่งจะส่งผลดีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เรณู บุญเสริม (2561, หน้า 191-199) ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารหลักสูตร สู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพ การบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่าองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ กระบวนการบริหารหลักสูตร องค์ประกอบที่มี ค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ปัจจัยการบริหารหลักสูตร และแนวทางการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิรวัช ต้นไพบูลย์ (2561, หน้า บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์งานวิจัยด้านหลักสูตร การสอนและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการประเมินคุณภาพงานวิจัยในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์คุณภาพงานวิจัยใน ระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.93, SD = 0.29) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า งานวิจัยด้านการสอน มีผลการประเมิน คุณภาพงานวิจัยอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.94, SD = 0.28) รองลงมา คืองานวิจัยด้านการนิเทศ (ค่าเฉลี่ย = 4.93, SD = 0.36) และงานวิจัยด้านหลักสูตร (ค่าเฉลี่ย = 4.92, SD = 0.33) ตามลำดับ

2. รูปแบบการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา ของผู้บริหารหลักสูตร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้าน โดยด้านที่มีความคิดเห็นสูงสุดคือด้านความเป็นไปได้ รองลงมาคือด้านความถูกต้อง และด้านการนำไปใช้ประโยชน์ ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือด้านความเหมาะสม ทั้งนี้เนื่องจาก ขั้นตอนต่าง ๆ ในรูปแบบการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา สอดคล้องกับสภาพการปฏิบัติงานจริงของคณาจารย์ประจำหลักสูตร รูปแบบการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา สามารถนำไปใช้เพื่อบริหารหลักสูตรในการปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับแนวคิดของ ชวลิต ชูกำพอง (2561, หน้า 13) ได้ให้ความสำคัญของหลักสูตรในการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตร จะเป็นตัวกำหนดแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียน เป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดอนาคต ทางการศึกษาของสังคมนั้นๆ หลักสูตรเป็นเครื่องชี้ทางในการจัดการความรู้และประสบการณ์ให้กับผู้เรียน ครูต้องปฏิบัติตามเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการจัดการศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายหรือมีมาตรฐานเดียวกัน หลักสูตรบอกความเจริญของประเทศ ประเทศใดที่มีหลักสูตรที่เหมาะสมทันสมัยและมีประสิทธิภาพ ย่อมนำไปสู่คุณภาพของคนในประเทศนั้น สามารถสรุปความสำคัญของหลักสูตร ดังนี้ คือ 1. หลักสูตรเป็นตัวกำหนดคุณลักษณะของคนที่จะการศึกษาในระดับนั้น ๆ 2. หลักสูตรเป็นมาตรฐานของการศึกษา หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพจะสะท้อนถึงการ จัด การศึกษา ที่มีประสิทธิภาพของประเทศ 3. หลักสูตรเป็นแนวทางในการให้การศึกษา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับดูแลติดตามผลของการศึกษาได้ทั้งผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง 4. หลักสูตรเป็นแนวปฏิบัติ ในการจัดการเรียนการสอนของครู เป็นตัวกำหนด คุณลักษณะของผู้เรียนในระดับมาตรฐานเดียวกัน ครูสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างหลากหลายให้สะท้อนและบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรที่ตั้งไว้ 5. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดแนวทางความรู้และการจัดประสบการณ์ของครู ซึ่งการศึกษา ในแต่ละระดับจะมีองค์ความรู้และประสบการณ์ที่แตกต่างกันไป 6. อนาคตการศึกษาของชาติมาจากหลักสูตรที่มีวิสัยทัศน์ที่มีการวางกรอบเนื้อหา ที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ กษมา ชนะวงศ์ (2564, หน้า 114 - 118) ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ผลการวิจัย พบว่า ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ การบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียน เอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า

มีความเหมาะสม ส่วนผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบ การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียน เอกชนโดยผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรณู บุญเสริม (2561, หน้า 191-199) ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารหลักสูตร สู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรควรกำหนดนโยบายการพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา การจัดหลักสูตรให้ยืดหยุ่นเหมาะสมกับผู้เรียน ผสมผสาน การทำความเข้าใจทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ในประเทศ เพื่อให้เกิดความสะดวกแก่การศึกษาเรียนรู้ร่วมกัน และเกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาในสถาบันการศึกษาต่อไป

1.2 ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรควรกำหนดนโยบาย แนวทางการแก้ไขปัญหาของนักศึกษาในการ เรียนรู้การวิจัยเบื้องต้น เกี่ยวกับการวิจัยเชิงปริมาณ และควรดำเนินงานอย่างต่อเนื่องจนเกิดสัมฤทธิ์ผลที่มีประสิทธิภาพต่อไป

1.3 ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรควรกำหนดนโยบาย ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษาให้มากขึ้น โดยเน้นในเรื่องของจุดเด่นทางการศึกษาที่น่าสนใจ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

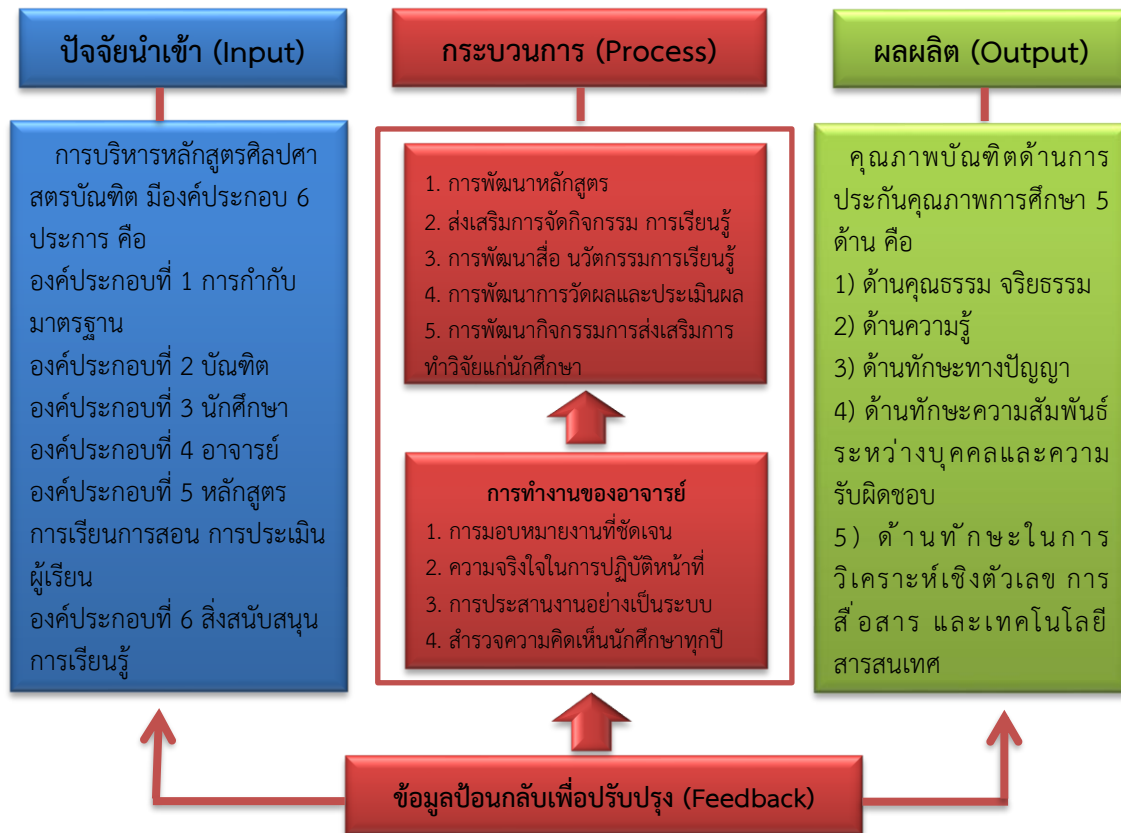
2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยแนวทางในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนา และการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต ของผู้บริหารหลักสูตร ในวิทยาเขตอื่น ๆ

2.2 ควรทำการศึกษาเชิงคุณภาพในประเด็นที่เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหาร หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา ของผู้บริหารหลักสูตร โดยใช้การสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

2.3 ควรจะทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา ของผู้บริหารหลักสูตร ตามหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา โดยการศึกษาในเขตพื้นที่อื่น ๆ และตัวแปรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

องค์ความรู้ที่ได้รับ

ข้อค้นพบจากการวิจัยลงพื้นที่สำรวจความคิดเห็นตามสภาพจริง ศึกษาสภาพปัญหา และปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา ของผู้บริหารหลักสูตร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา ของผู้บริหารหลักสูตร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ปรากฏผล ดังนี้

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา

บรรณานุกรม

- กษมา ชนะวงศ์. (2564). รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะใน ศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุษาบัณฑิต). พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชวลิต ชูกำแพง. (2561). การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร แนวคิดและกระบวนการ: Curriculum Research and Development Concept and Process. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประทีป เมธาคณวุฒิ. (2545). หลักสูตรอุดมศึกษา : การประเมินและการพัฒนา. กรุงเทพฯ: นิชนเอดเวอร์ไทซิงกรุ๊ป.
- พงษ์ศักดิ์ ผกามาศ และคณะ. (2559). ภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหาร สถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. บทความวิจัย. วารสารสถาบันทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 9(2), 51-63.
- พีรวิช ตันไพบูลย์. (2561). การวิเคราะห์งานวิจัยด้านหลักสูตร การสอนและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ไพฑูรย์ สีนารัตน์. (2549). นวัตกรรมการจัดหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปในมหาวิทยาลัยไทย. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพลินพิศ ธรรมรัตน์. (2559). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา : การปลูกยงพารา ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. (รายงานการวิจัย). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2553). คู่มือการจัดระบบการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้. พระนครศรีอยุธยา: โรงพิมพ์เทียนวัฒนา พรินต์ติ้ง.
- เรณู บุญเศรษฐ. (2561). รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียน มัธยมศึกษาขนาดเล็ก. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุษาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). รูปแบบและภารกิจอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ :วัฒนาพานิช.